

Izvještaj o radu Odjeljenja za unutrašnju kontrolu

UPRAVA CARINA
1/1/2015

Uprava carina nastoji da harmonizuje standarde i procedure u oblasti borbe protiv korupcije i jačanja integriteta sa zakonodavstvom i najboljim praksama Evropske Unije, kako bi se na najbolji način nosila sa rizicima i izazovima koje sa sobom nosi članstvo u EU.

Cilj Uprave carina je da kao savremena služba bude sposobna da se prilagodi, kontroliše i upravlja ovim rizicima, kako bi bila determinisana njena uloga u zaštiti društva, naplati fiskalnih obaveza, unapređenju privrednog ambijenta i sprječavanju korupcije i drugih oblika nepravilnosti.

Kao institucija, svjesni smo činjenice da je integritet preduslov za efikasno funkcionisanje carinske administracije. Iz tog razloga, pažljivo i planski, kroz niz procesa razvijamo inovativan i efikasan antikoruptivni mehanizam, koji je tokom 2014.godine dodatno osnažen novim insitituma i aktivnostima. Uprava carina je u martu 2014.godine usvojila Plan integriteta, koji predstavlja harmonizovani plan aktivnosti i sadrži propisane mjere antikorupcije, adekvatne prirodi i strukturi carinske službe.

Svrha plana integriteta je da se na efikasan i efektivan način obezbijede mehanizmi za uspješno sprovođenje antikoruptivne strategije, kroz jačanje odgovornosti, povećanje transparentnosti, kontrolisanje diskrecionih ovlašćenja, poštovanje etičkih normi i standarda, pojednostavljenje procedura, eliminisanje neefikasne prakse, uvođenje efikasnijeg sistema nadzora i kontrole rada carinskih službenika i namještenika.

Takođe, Etički kodeks carinskih službenika i namještenika je dio sistema programa integriteta Uprave carina i ukazuje na ono čemu se teži, da je put zasnovan na etici pravi put.

Komponente etičke odgovornosti podvlače važnost obavljanja poslova i zadataka na konzistentan način, sa očekivanjima društvenog morala i etičkih normi, da se uoče i respektuju nove ili rastuće etičke norme, te da se spriječi kompromitovanje etičkih normi. U nastojanju da se ostvare ciljevi carinske službe, etičko ponašanje predstavlja temelj povjerenja koje je neophodno za dugoročni uspjeh, zbog čega i poštovanje principa etičkog poslovnog ponašanja treba da se sprovodi bez ikakve rezerve.

Dobro koncipiranim sistemom nadzora kroz Etički odbor, a na operativnom nivou djelovanja putem Povjerenika za etiku, Uprava carina smanjuje mogućnost za nastanak korupcije, neetičkih i neprofesionalnih postupaka.

Takođe, posebna pažnja poklanja se obukama iz oblasti integriteta, etike i borbe protiv korupcije, te se na taj način doprinosi jačanju profesionalnih i administrativnih kapaciteta za borbu protiv korupcije. Naime, obuke carinskih službenika i namještenika se kontinuirano sprovode, sa ciljem jačanja svijesti o etičkom kodeksu i nivou integriteta koji se očekuje od svih zaposlenih, kako bi se izgradio visok nivo integriteta, te etički i profesionalni standardi svih službenika Uprave carina.

Ključni elementi u borbi protiv korupcije su kontrolni mehanizmi, koji postoje upravo u svrhu detekcije i sprječavanja korupcije u okviru Uprave carina, a odnose se na pokretanje disciplinskih i drugih postupaka. Vršer se kontinuirane i pojačane direktne kontrole neposrednih rukovodioca organizacionih jedinica. Uprava carina sprovodi politiku nulte tolerancije na korupciju, kroz izricanje odgovarajućih sankcija, bez obzira na stečenu materijalnu korist u koruptivnoj radnji, samoinicijativno i kroz razmjenu podataka i informacija sa drugim državnim organima koji se bave represivnim antikoruptivnim mjerama.

Uprava carina posebnu pažnju posvjećuje jačanju svijesti kod javnosti o opasnostima i štetnosti korupcije. Aktivnosti u tom pravcu uključuju informisanje javnosti, NVO, medija i privatnog sektora... stvaranjem otvorenog i transparentnog odnosa sa svim zainteresovanim stranama, uz pravovremenu i tačnu razmjenu podataka i informacija, u skladu sa odgovarajućim zakonima i drugim propisima. Takođe, od značaja je i percepcija javnosti i privatnog sektora o radu i integritetu Carinske službe, kako institucije tako i zaposlenih, te u tom smislu Uprava carina pravovremeno reaguje i sve informacije obrađuje sa ciljem poboljšanja procesa rada u svim oblastima, a posebno onima izloženim većem nivou rizika.

Preventivne antikorupcijske aktivnosti

Integritet

Prioritetna aktivnost Uprave carina je borba protiv korupcije, te s tim u vezi podizanje nivoa integriteta i etičnosti.

Nakon imenovanja menadžera integriteta i formiranja radne grupe za pripremu i izradu plana integriteta, dalje aktivnosti preduzete su u pravcu definisanja osnovnih uzroka korupcije u carini, detekcije njene rasprostranjenosti, te sistemskom pristupu problemu, kroz implementaciju skupa pravila i programa za suzbijanje ove negativne pojave. Naime, sprovedena je cjelovita analiza svih radnih mjesta, koja su prema opštoj procjeni unutrašnjih i spoljnih faktora podložni nastanku i razvoju korupcije i drugih oblika nezakonitog ili neetičkog ponašanja. Na osnovu ove analize izrađena je **Mapa rizika pojedinačnih radnih mjesta i organizacionih jedinica Uprave carina**, koja u sebi sadrži indikatore i nivoe izloženosti riziku.

Strani eksperti iz ove oblasti u potpunosti su podržali snažnu opredijeljenost Uprave carina u borbi protiv korupcije, sa posebnim akcentom na izrađenu Mapu rizika, koja može poslužiti i drugim državnim organima kao primjer dobre prakse u jačanju integriteta.

Na osnovu Mape rizika izrađen je Plan integriteta Uprave carina, koji je usvojen Odlukom Direktora br. D-3122/2-13 od 31.03.2014.godine.

Plan integriteta Uprave carina je interni antikorupcijski akt koji sadrži skup mjera pravne i praktične prirode kojima se sprječavaju i otklanjaju mogućnosti za nastanak i razvoj različitih oblika koruptivnog ponašanja. Plan integriteta je nastao kao rezultat samoprocjene izloženosti organa rizicima za nastanak i razvoj korupcije, sukoba interesa, kao i izloženosti etički i profesionalno neprihvatljivim postupcima. Naime, na osnovu sprovedene analize primjene postojećih carinskih procedura i postupaka identifikovane su oblasti rizika, i radna mjesta koja su izložena riziku, osnovni rizici i postojeće mjere kontrole. Nakon definisanja preostalih rizika, određena je vjerovatnoća nastanka, uticaj i posljedice korupcije, drugih oblika nezakonitog ili neetičkog ponašanja, te izvršen izbor od oko **100 odgovarajućih mjera za smanjenje rizika**.

Predložene mjere za smanjenje rizika su planskog i sistemskog karaktera i odnose se na: izmjenu Zakona o carinskoj službi, kontinuirano vršenje kontrole neposrednih rukovodioca i kontrolnih sistema, rotaciju službenika, permanentnu edukaciju službenika, poboljšanje tehničke opremljenosti, praćenje i analiziranje rada carinskih službenika, testove znanja i testove integriteta, povećanje transparentnosti, pojačane kontrolne aktivnosti menadžmenta i pooštavanje kaznene politike po pitanju nezakonitosti sa elementima korupcije...

Za implementaciju definisanih mjera za smanjenje rizika od korupcije, određene su odgovorne osobe i organizacione jedinice, kao i rokovi za implementaciju predloženih mjera. *Plan integriteta je postavljen na Intranet Oglasnoj tabli Uprave carina.*

Nakon usvajanja Plana integriteta, a u cilju njegove promocije i upoznavanja zaposlenih sa rizicima narušavanja integriteta, ocjenama izloženosti i planom mjera za poboljšanje, održan je Kolegijum direktora Uprave carina, u proširenom sastavu, na kojem je Menadžer za integritet Ana Vuletić prezentirala Plan integriteta, svrhu, postupke u izradi, definisane mjere i odgovorne osobe za njihovu implementaciju.

Integrity test

Novina koju je Uprava carina kreirala u 2014.godini u cilju unapređenja integriteta i efikasnog upravljanja ljudskim resursima, te smanjenju rizika od nedozvoljenog ponašanja su Integrity testovi. Integrity test carinskih službenika se realizuje u saradnji sa referentnim stručnjacima iz oblasti psihologije i na osnovu njih se dobijaju precizni profili ličnosti sa više aspekata.

U toku 2014.godine ukupno je testirano 56 carinskih službenika.

U maju mjesecu 2014.godine realizovana je **prva faza testiranja**, u kojoj je izvršeno testiranje 27 carinskih službenika – šefova Carinskih ispostava. U oktobru mjesecu 2014.godine realizovana je **druga faza testiranja**, u okviru koje je izvršeno testiranje 29 carinskih službenika, koji su određeni od strane menadžmenta. *Testiranje je izvršeno sa ciljem procjene ličnosti, sposobnosti i integriteta carinskih službenika.* Integrity testovi predstavljaju snažan impuls predanog jačanja integriteta, te će aktivnosti na njegovoj realizaciji biti nastavljene i u budućem periodu.

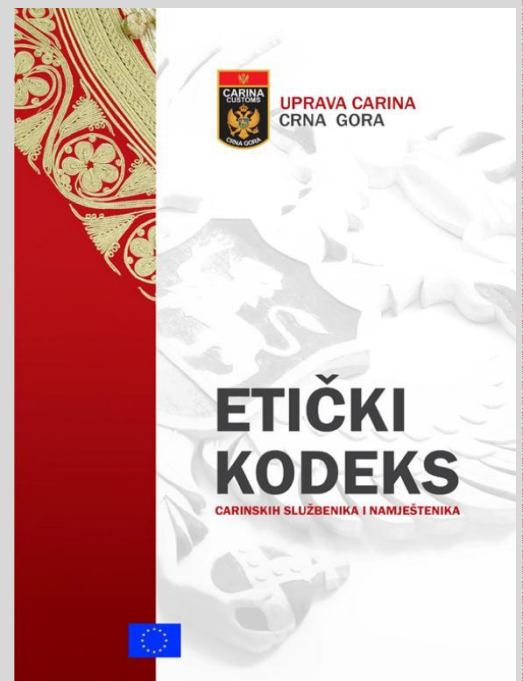
Etički kodeks carinskih službenika i namještenika

Etički kodeks daje jasne instrukcije i propise kojih se carinski službenici i namještenici moraju pridržavati, u smislu zakonskih obaveza, nepristrasnosti, profesionalnih standarda i odgovornosti, uključujući i primanje poklona, konflikt interesa itd. S tim u vezi, Uprava carina vrši kontinuiranu promociju etičkih vrijednosti i standarda, kao i razmjenu iskustava i dobre prakse u oblasti primjene etičkih i profesionalnih standarda i pravila ponašanja carinskih službenika i namještenika.

U prethodnom periodu **Etički odbor i Povjerenici za etiku** sprovođenjem monitoringa primjene etičkih normi i kroz zajedničko djelovanje sa predstavnicima poslovne zajednice, na lokalnom nivou, doprinijeli su stvaranju antikoruptivnog pritiska i efikasnije primjene antikoruptivne strategije Uprave carina. Naime, u toku 2014. godine u PJ Carinarnicama su održani skupovi »Dan otvorenih vrata«, na kojima su učestvovali predstavnici poslovne zajednice i špediterskih firmi, upravnici PJ Carinarnica, članovi Etičkog odbora i regionalni Povjerenici za etiku. Na sastancima je predstavljen Etički kodeks carinskih službenika i namještenika, uloga Etičkog odbora i Povjerenika za etiku, te apostrofirana važnost zajedničkog djelovanja u stvaranju antikoruptivnog pritiska i primjeni antikoruptivne strategije Uprave carina koja podrazumijeva nultu stopu tolerancije na korupciji.

Takođe, Predsjednik Etičkog odbora je u februaru 2014.godine, gostujući na Jutarnjem programu RTVCG, promovisao Etički kodeks carinskih službenika i namještenika, njegovu suštinu, svrhu donošenja i normirana pravila ponašanja. Istakao je odlučnost i istrajnost Uprave carina da primjenjujući norme i pravila ponašanja predviđena Etičkim kodeksom, izgrađuje integritet carinskih službenika, jača administrativne i profesionalne kapacitete, te da stalnom promocijom poslovne kulture i društveno prihvatljivog etičkog ponašanja utiče na okruženje i bude generator pozitivnih promjena.

U sklopu svojih aktivnosti, **Sindikalna organizacija Uprave carina** je u prethodnom periodu sprovela niz aktivnosti na planu jačanja svijesti i ukazivanja svojim članovima na štetno dejstvo korupcije. Naime, predstavnici Sindikalne organizacije su odražli sastanke sa članovima sindikata u Baru (CI Bar, CI Željeznička stanica Bar, CI Slobodna zona Bar, CI Putnički terminal Bar, CF Budva, CI Sukobin), Nikšiću (CI Nikšić, CI Ilino Brdo, CI Vračenovići i CI Šćepan Polje), Bijelom Polju (CI Bijelo Polje, CI Željeznička stanica Bijelo Polje i CI Dobrakovo) i Kotoru (CI Terminal Kotor, CI Luka Kotor, CI Luka Tivat i CI Aerodrom Tivat). Na ovim sastancima, sa predstavnicima sindikalne organizacije, učestvovalo je preko 70 carinskih službenika, kojima je ukazano na važnost Etičkog kodeksa, značaju borbe protiv korupcije, podsjećajući na nultu stopu tolerancije prema korupciji, te naglašavajući da Uprava carina u saradnji sa drugim državnim organima koji su nadležni za borbu protiv korupcije, vrši pojačani monitorinig poštovanja radnih obaveza od strane carinskih službenika.

Prijava imovine carinskih službenika

Prijava imovine i prihoda službenika je vrlo efikasan antikoruptivni mehanizam, kojim Uprava carina dodatno osnažuje sveukupne napore u ovoj oblasti, posebno imajući u vidu specifičnost rada carinske službe, kao i činjenicu da u ovom organu određeni broj službenika obavljaju poslove i zadatke radnih mjesta na kojima postoji visoko izražen stepen mogućeg nastanka konflikta interesa.

Postojećim Etičkim kodeksom, propisana je obaveza prijavljivanja imovine i prihoda carinskih službenika. U cilju unapređenja instituta prijave imovine, Uprava carina je implementirala obavezu prijavljivanja imovine i prihoda upravnika PJ Carinarnica i šefova Carinskih ispostava Komisiji za sprječavanje sukoba interesa.

Naime, u cilju realizacije mjere iz Akcionog plana za Poglavlje 23. Pravosuđe i temeljna prava, a koja se odnosi na definiciju javnog funkcionera, krug i kategorije lica koja su dužna da prijavljuju imovinu Uprava carina je inicirala kod Komisije za sprječavanje sukoba interesa definisanje obaveza i statusa carinskih službenika iz kategorije ekspertsko-rukovodni kadar koji obavljaju poslove i zadatke radnih mjesta na kojima postoji visoko izražen stepen mogućeg nastanka konflikta interesa - šefovi Carinskih ispostava i upravnici Područnih jedinica Carinarnica. S tim u vezi, Komisija za sprječavanje sukoba interesa je dala mišljenje da se navedene kategorije službenika smatraju javnim funkcionerima, te da su u obavezi u skladu sa Zakonom o sprječavanju sukoba interesa, Komisiji dostavljati Izveštaje o imovini i prihodima. S tim u vezi, upravnici PJ Carinarnica i šefovi Carinskih ispostava dostavili su popunjene Izveštaje o prihodima i imovini, kao i imovini supružnika i djece, Komisiji za sprječavanje sukoba interesa.

Prijavljivanje imovine carinskih službenika jedna je od karika u lancu borbe protiv korupcije, čija je osnova sprječavanje sukoba interesa, podsticanje transparentnosti i odgovornosti u radu carinskih službenika, kao i promovisanje organizacione kulture Carinske službe koja ne toleriše sukob interesa.

Implementacija strateških dokumenata

Uprava carina je obaveznik šestomjesečnog izvještavanja o sprovođenju mjera definisanih **Akcionim planom za sprovođenje strategije borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala, za period 2013-2014.godine**. S tim u vezi, Odjeljenje za unutrašnju kontrolu sačinilo je i dostavilo, putem softverske aplikacije, *Izveštaj o realizaciji mjera iz Akcionog plana, koje su u nadležnosti ove Uprave, za period jul – decembar 2013. godine i januar – jul 2014.g.*, kao i statističke podatke o prijavama korupcije i daljim postupcima. Takođe, Odjeljenje za unutrašnju kontrolu je sačinilo i dostavilo Upravi za anitkorupcijsku inicijativu *Izveštaj o realizovanim antikoruptivnim kampanjama i istraživanjima javnog mnjenja o korupciji, za 2014.godinu*.

Akcionim planom za poglavlje 23 - Pravosuđe i temeljna prava, definisana je mjera 2.1.3.1. - izrada funkcionalne Analize primjene postojećih mehanizama unutrašnje kontrole. Ministarstvo unutrašnjih poslova, kao nosilac aktivnosti na realizaciji navedene mjere, Rješenjem broj 050/14-11925/1 od 13.03.2014.g. obrazovalo je međuresorsku Radnu grupu za izradu Funkcionalne analize primjene postojećih mehanizama unutrašnje kontrole. Međuresorsku radnu grupu činili su predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova, Uprave carina, Poreske uprave i NVO »Institut Alternativa«. Uprava carina je imenovala Anu Vuletić- načelnicu Odjeljenja za unutrašnju kontrolu, za predstavnicu u Radnoj grupi. Zadatak međuresorske Radne grupe bio je izrada funkcionalne Analize sa presjekom postojećeg stanja primjene mehanizama unutrašnje kontrole,

strukture i administrativnih kapaciteta UP, PU i UC, sa posebnim osvrtom na nadležnosti u primjeni preventivnih i represivnih mehanizama i utvrđenih oblika saradnje i razmjene podataka.

U cilju efikasnije realizacije zadataka Radne grupe, Ekspertska misija TAIEX-a je dana 28.04.2014.god. u Upravi carina organizovala sastanak na kojem su razmijenjene informacije o zakonodavstvu, organizaciji, načinu rada i procedurama koje se sprovode u Odjeljenju za unutrašnju kontrolu. Takođe, eksperti su prezentirali organizaciju i način rada internih kontrolnih sistema koji se primjenjuju u policijskoj službi Holandije, kao i policijskoj službi savezne države Hamburg.

Međuresorska Radna grupa je izradila *Funkcionalnu analizu primjene postojećih mehanizama unutrašnje kontrole Uprave policije, Uprave carina i Poreske uprave, koju je Vlada Crne Gore usvojila na sjednici od 09.10.2014.godine. Izradom navedene Analize realizovana je mjera 2.1.3.1. iz Akcionog plana za poglavlje 23.* Analizom su obuhvaćena postojeća zakonska ovlaštenja, organizaciona struktura i administrativni kapaciteti unutrašnjih kontrola, sa posebnim osvrtom na nadležnosti u primjeni preventivnih i represivnih mehanizama, kao i utvrđenih oblika saradnje i razmjene podataka. Analiza je ukazala na neophodnost jačanja sistema unutrašnje kontrole Uprave carina, donošenje novog Zakona o carinskoj službi, te izmjene i dopune Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji.

Na sjedinici Vlade Crne Gore od 30.10.2014.g. usvojen je Plan realizacije mjera za unapređenje stanja u oblasti unutrašnjih kontrola UP, UC i PU. Plan realizacije mjera u oblasti unutrašnje kontrole Uprave carina sadrži mjere koje se odnose na nadležnost i rad Odjeljenja za unutrašnju kontrolu, precizno utvrđivanje ovlaštenja službenika Odjeljenja, reorganizaciju Odjeljenja, jačanje kadrovskih kapaciteta, stvaranje tehničkih i prostornih kapaciteta, kao i uvećanje zarada službenika Odjeljenja.

U skladu sa mjerom 4.1.1. **Akcionog plana za poglavlje 24 – Sloboda, pravda i bezbjednost**, u aprilu 2014.godine usvojen je »**Zajednički plan mjera za prevenciju i represiju korupcije na graničnim prijelazima**«. Zajednički plan mjera je potpisan od strane Uprave carina, Uprave policije i Uprave za inspeksijske poslove.

Ekspertska misija TAIEX za oblast Vanjske granice i Šengen je, u periodu od 12-16.maj 2014.g. u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova- Odjeljenje za integrisano upravljanje granicom i graničnim prijelazima, organizovala sastanke za Izradu zajedničkog plana mjera za prevenciju i represiju korupcije na graničnim prijelazima. Ekspertska misija je organizovana sa ciljem podrške eksperata u kritičkom osvrtu na postojeći Plan mjera za prevenciju i represiju korupcije na graničnim prijelazima od strane svih uključenih institucija za 2014.godinu, kao i usvajanje smjernica za izradu narednih planova i aktivnosti za period 2014-2018 u skladu sa konceptom integrisanog upravljanja granicom EU. Na sastancima su učestvovali: ispred TAIEX-a Michal Stachyr – zamjenik šefa Štaba granične službe Poljske, službenici Odjeljenja za unutrašnju kontrolu Uprave carina, kao i predstavnici MUP-a, UP, UIP i PA.

Odjeljenje za unutrašnju kontrolu je sačinilo izvještaj u vezi dinamike realizacije preporuka Evropske komisije za oblast Vanjske granice i Šengen i Evropske misije TAIEX u oblasti borbe protiv korupcije na granici, za period 2013-oktobar 2014.godine, te sačinilo *Plan realizacije preporuka iz izvještaja ekspertske misije za narednu 2015.godinu.* Plan realizacije preporuka je sačinjen u skladu sa Zajedničkim planom mjera za prevenciju i represiju korupcije na graničnim prijelazima i sadrži konkretne mjere, odgovorne osobe, kao i utvrđene rokove za realizaciju preporuka u Akcionom planu za sprovođenje integrisanog upravljanja granicom za 2015.godinu.

Represivne antikorupcijske aktivnosti

Uprava carina preduzima mjere u otkrivanju i sprječavanju unutrašnjih prevara i korupcije, te s tim u vezi iniciranje disciplinskih i drugih postupaka. Efikasna saradnja Uprave carina sa državnim organima, na suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala, ostvaruje se kroz sporazume sa Upravom za sprječavanje pranja novca i finansiranje terorizma, Tužilaštvom, Upravom policije i Poreskom upravom. Uprava carina ostvaruje dobru saradnju i sa susjednim carinskim službama, na osnovu bilateralnih Sporazuma i Protokola, kao i međunarodnim organizacijama.

Sistem koji je uspostavljen u borbi protiv korupcije je funkcionalan, kako kroz prevenciju tako i kroz dosljedno sprovođenje represivnih mjera. U toku 2014.godine broj nepravilnosti je smanjen u odnosu na prethodne godine, što ukazuje na trend snaženja integriteta carinske službe.

Kontrolne aktivnosti Odjeljenja za unutrašnju kontrolu

U toku 2014.godine Odjeljenje za unutrašnju kontrolu sprovelo je **16 istraga**. Po osnovu sprovedenih istraga naloženo je neposrednim rukovodiocima organizacionih jedinica Uprave carina da preduzmu zakonske mjere u cilju pokretanja disciplinskih postupaka, te date preporuke u cilju efikasnijeg obavljanja radnih zadataka.

Disciplinski postupci

Za 4 službenika je izrečena disciplinska mjera - prestanak radnog odnosa, zbog počinjene teže povrede službene dužnosti iz člana 83 stav 1 tačka 4 Zakona o državnim službenicima i namještenicima (»Sl.list CG«, br. 39/11 i 66/12)- zloupotreba službenog položaja ili prekoračenje ovlašćenja u službi;

Za 1 službenika je prekinut disciplinski postupak i privremeno mu je ograničeno vršenje dužnosti do okončanja krivičnog postupka, zbog osnovane sumnje da je počinio težu povredu službene dužnosti iz člana 83 stav 1 tačka 4 Zakona o državnim službenicima i namještenicima (»Sl.list CG«, br. 39/11 i 66/12)- zloupotreba službenog položaja ili prekoračenje ovlašćenja u službi;

1 službenik je oslobođen disciplinske odgovornosti za teži disciplinski prekršaj iz člana 59 stav 1 tačka 4 i 13 Zakona o državnim službenicima i namještenicima (»Sl.list CG« br.50/08) – zloupotreba položaja ili prekoračenje ovlašćenja u službi, te povreda radnih obaveza koja ima teže posljedice za stranke ili državni organ. (Disciplinski postupak je bio prekinut 2010.godine do okončanja krivičnog postupka, koji je nakon pravosnažnog rješavanja krivičnog postupka nastavljen u maju 2014.godine);

Za 5 službenika je u toku postupak utvrđivanja disciplinske odgovornosti, zbog osnovane sumnje da su počinili težu povredu službene dužnosti iz člana 83 stav 1 tačka 1 Zakona o državnim službenicima i namještenicima (»Sl.list CG«, br. 39/11 i 66/12)- neizvršavanje ili nesavjesno, neblagovremeno ili nemarno vršenje službenih obaveza.

✚ Krivične prijave protiv službenika Uprave carina zbog sumnje na koruptivna krivična djela u 2014 godini

U toku 2014.godine protiv 3 službenika su podnijete krivične prijave zbog osnovane sumnje da su počinili koruptivna krivična djela i to: krivično djelo zloupotreba službenog položaja iz člana 416 stav 1 Krivičnog zakonika, krivično djelo faslifikovanje isprava iz člana 412 stav 1 Krivičnog zakonika i krivično djelo nesavjestan rad u službi iz člana 417 Krivičnog zakonika.

U toku 2013.godine za 4 carinska službenika donijete su Naredbe o sprovođenju istraga, zbog osnovane sumnje da su izvršili krivična djela primanje mita i produženo krivično djelo primanje mita iz člana 423 Krivičnog zakonika i krivični postupci protiv ovih službenika su u toku. Takođe, za 11 carinskih službenika (koji su pokrenuti 2010.g) donijeta je prvostepena presuda (nije pravosnažna) zbog počinjenih krivičnih djela zloupotreba službenog položaja, zloupotreba službenog položaja u podstrekivanju, primanje mita, davanje mita u podstrekivanju, teška krađa, od kojih je 1 carinski službenik presudom Višeg suda u Bijlom Polju Ks.br.13/10 od 09.04.2013.g.,sa klauzulom pravosnažnosti dana 21.02.2014.g. oslobođen od optužbe za krivično djelo primanje mita iz člana 423.stav 2 Krivičnog zakonika.

✚ Prijave građana na rad i postupanje carinskih službenika sa koruptivnim elementima

Uprava carina ima uspostavljen sistem prijave koruptivnih radnji, pa građani mogu anonimno, besplatno i strogo povjerljivo dostaviti pritužbe po bilo kojem pitanju iz nadležnosti Uprave carina.

Građani pritužbe mogu dostaviti putem:

- Otvorene carinske linije na broj 080081333;
- elektronskog on-line obrasca na sajtu www.upravararina.gov.me;
- elektronskom poštom na e-mail unutrasnja.kontrola@carina.gov.me
- poštom na adresu Oktobarske revolucije 128 Podgorica.

U toku 2014. godine upućeno je **36 prijava** građana na rad i postupanje carinskih službenika, i to: preko Otvorene carinske linije **26 prijava**, putem mejla **5 prijava**, putem on-line obrasca za prijavu korupcije **2 prijave**, putem pošte **1 prijava**, putem medija **1 prijava** i preko drugog državnog organa **1 prijava**. Navedene prijave su se odnosile na carinske prekršaje i nepravilnosti u radu i postupanju carinskih službenika, od čega je **8 prijava** sadržalo sumnju na postupanje carinskih službenika sa koruptivnim elementima.

Proaktivan pristup Uprave carina u borbi protiv korupcije i jasna poruka fizičkim i pravnim licima upućena putem javne kampanje u perthodnom periodu, rezultirala je pozitivnim efektima i rastom povjerenja građana u odlučnost Uprave carina. Naime, u odnosu na prethodnu 2013.godinu, možemo konstatovati da su preduzete aktivnosti sprovedene na planu promovisanja načina i mehanizama za prijavu korupcije, rezultirale prijavljivanjem uočenih nepravilnosti putem svih mehanizama koji su na raspolaganju građanima. Takođe, u 2014.god. broj prijava koje su sadržale sumnju na postupanje carinskih službenika sa koruptivnim elementima (8 prijava) je povećan u odnosu na 2013.god. (4 prijave).

Promotivne antikorupcijske aktivnosti

U okviru javne kampanje „Korupcija nije opcija“, koju je Odjeljenje za unutrašnju kontrolu otpočelo u julu 2013.godine, nastavljene su aktivnosti sa ciljem promovisanja načina na koje građani mogu prijaviti korupciju Upravi carina (distribuirani flajeri, emitovan spot na Javnom servisu RTCG, uspostavljen je on-line obrazac za prijavu korupcije na sajtu Uprave carina...)

Naime, imajući u vidu pozitivne rezultate koji su postignuti prethodnim aktivnostima, u toku 2014.g. nastavljeno je sa promocijom kampanje.

Prepoznajući značaj NVO u efikasnom antikoruptivnom djelovanju, organizovan je **Okrugli sto sa predstavnicima NVO Sektora**.

Okrugli sto sa predstavnicima NVO Sektora je organizovan dana 31.01.2014.godine i imao je za cilj kritički osvrt na antikoruptivni mehanizam Uprave carina i razmjenu iskustava i najbolje prakse u oblasti antikoruptivnog djelovanja. Kroz preporuke, ideje i inpute NVO cilj je dodatno osnaživanje napora Uprave carina u pravcu jačanja integriteta službenika i institucije u cjelini. Na Okruglom stolu je prezentovan proaktivan pristup u borbi protiv korupcije, te s tim u vezi uspostavljeni sistemi mehanizama za prijavu, standardi integriteta, etike i praktična iskustva primjene Etičkog kodeksa carinskih službenika i namještenika. Prezentirana je cjelovita analiza rizika svih radnih mjesta u Upravi carina i set mjera za upravljanje

identifikovanim rizicima.

Predstavnici NVO sektora su pohvalili rezultate i dostignuća Uprave carina u prethodnom periodu, naglašavajući pozitivne iskorake u saradnji sa NVO, što čini Upravu carina otvorenijom i transparentnijom.

Uprava carina ostvaruje sadržajnu saradnju sa državnim organima koji su zaduženi za prevenciju korupcije. U okviru kampanje Uprave za antikorupcijsku inicijativu »**Ni centa za mito**« Uprava carina je u februaru i julu 2014. godine svim PJ Carinarnicama dostavila promotivne materijale-flajere, sve u cilju aktivnijeg učešća građana u borbi protiv korupcije i podizanja nivoa javne svijesti o tom problemu.

Na web stranici Uprave carina kontinuirano se postavljaju informacije/izveštaji i saopštenja iz oblasti edukacije i obuka carinskih službenika, profesionalne etike, integriteta i borbe protiv korupcije. Takođe, građanima su dostupne **kontakt informacije o menadžeru integriteta, Etičkom odboru i Povjerenicima za etiku**, čime Uprava carina stavlja na raspolaganje sve svoje mehanizme za borbu protiv korupcije sa ciljem podsticanja građana na prijavu bilo kojeg oblika nedozvoljenog ponašanja carinskih službenika.

Edukativne antikorupcijske aktivnosti

Uprava carina posebnu pažnju posvećuje jačanju profesionalnih i administrativnih kapaciteta carinskih službenika u borbi protiv korupcije. Polazeći od ljudskih resursa, kao ključnog faktora u efikasnom antikoruptivnom djelovanju i razvoju institucionalnog i ličnog integriteta zaposlenih, u 2014.godini je nastavljen je trend jačanja edukativnih antikorupcijskih aktivnosti carinskih službenika.

U saradnji sa Upravom za kadrove, drugim državnim organima i međunarodnim organizacijama preko 70 carinskih službenika pohađalo je niz obuka i seminara sa ciljem unapređenja znanja i sposobnosti i podizanja svijesti o značaju borbe protiv korupcije, što je za 60 % više nego u prethodnoj godini.

Realizovane obuke u 2014.g.:

- *Etički kodeks državnih službenika i namještenika*, u organizaciji Uprave za kadrove;
- *„Obuka novozaposlenih državnih službenika i namještenika o integritetu*“, u organizaciji Uprave za kadrove i Uprave za antikorupcijsku inicijativu;
- *„Obuka novozaposlenih državnih službenika i namještenika o prevenciji korupcije*“, u organizaciji Uprave za kadrove;
- *„Suzbijanje korupcije na graničnim prijelazima*“, u organizaciji Ministarstva unutrašnjih poslova-Uprava policije;
- *„Mobing*“, u organizaciji Uprave za kadrove;
- *„Mehanizmi za preventivno djelovanje protiv korupcije*“, u organizaciji Uprave za kadrove i Uprave za antikorupcijsku inicijativu;
- *„Ljudska prava: Unapređenje sistema primjene alternativnih sankcija i mjera*“, u organizaciji Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija i Ministarstva pravde;
- *„Frankofona obuka – borba protiv korupcije*“, u organizaciji Uprave za kadrove i ENA (Francuska škola za državnu upravu);
- *„Zaštita zviždača, postojeći i planirani mehanizmi*“, u organizaciji Evropskog pokreta u Crnoj Gori i Istraživačkog centra Slovačke asocijacije za spoljnu politiku;
- *„Prevenција korupcije*“, u organizaciji Uprave za kadrove i Uprave za antikorupcijsku inicijativu;
- *„Etika i deontologija u državnoj službi*“, u organizaciji Uprave za kadrove i ENA (Francuska škola za državnu upravu);
- *„Civilno društvo i pregovori u poglavljevima 23 i 24*“, u organizaciji Poljskog inistituta za međunarodne odnose, Višegrad fonda, CEMI, IA i CEDEM-a;
- *„VIII Nacionalna antikorupcijska konferencija*“, u organizaciji NVO MANS, Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, Njemačke fondacije za međunarodnu pravnu saradnju, Ambasade SAD u Podgorici i Transparency International-a;
- *„III Nacionalna konferencija – Analiza efekata antikorupcijskih politika u Crnoj Gori i prijedlozi za unapređenje – Izveštaj za 2013/2014*“, u organizaciji Centra za monitoring i istraživanje.

U cilju sumiranja rezultata koji su postignuti u prethodnom periodu, u okviru antikoruptivnog djelovanja, direktor Uprave carina Vladan Joković je u decembru 2014.god. održao sastanak sa predstavnicima Sindikalne organizacije Uprave carina, Etičkog odbora, regionalnim Povjerenicima za etiku i službenicima Odjeljenja za unutrašnju kontrolu.

Tema sastanka bila je postignuti rezultati u kontekstu održavanja visokog nivoa integriteta službe i unapređenje daljeg antikoruptivnog djelovanja, kroz zajedničke aktivnosti svih segmenata carinske službe. Zajednički je razmotrena situacija po pitanju korupcije i integriteta u Upravi carina i istaknuta puna funkcionalnost uspostavljenih mehanizama u zajedničkom sprovođenju antikoruptivnih mjera: menadžmenta na svim nivoima rada Uprave, kontrolnih jedinica, Etičkog odbora i Sindikalne organizacije. Konstatovano je da je Uprava carina pokazala čvrstu opredijeljenost, generisanu od strane menadžmenta i najveći stepen principijelnosti u sprječavanju i sankcionisanju koruptivnih radnji, te kreiranju sistema u kome su ljudi, koji rade odgovorno, u potpunosti zaštićeni.

Istaknuto je da je integritet najvažniji kriterijum za napredovanje carinskih službenika, te da je u budućem periodu neophodno nastaviti aktivnosti na dosljednoj realizaciji mjera definisanih Planom integriteta.

Takođe je zaključeno, da je neophodno nastaviti kontrolne aktivnosti rukovodećeg kadra u dijelu praćenja rada zaposlenih i preduzimanja mjera zbog povreda etičkih standarda i pravila ponašanja, čijim radom rukovode, te s tim u vezi sprovođenje kontinuirane kaznene politike po pitanju nezakonitosti sa elementima korupcije. Naime, principijelnost u poštovanju nulte stope tolerancije na korupciju i aktivnosti koje Uprava carina preduzima na planu jačanja integriteta nijesu jednokratne ili kampanjske, već permanentne, sveobuhvatne i u saglasnosti sa najvišim evropskim standardima u toj oblasti.